SIRP GELENEĞİ

KIZILYILDIZ-PARTİZAN: Balkanlar'daki bölünmeyle futbol kalitesi gittikçe düşen Sırbistan'da Kızılyıldız - Partizan maçları eski heyecanını koruyan mücadelelerin başında geliyor. Kızılyıldız'ın taraftar grubu Delije ve Partizan'ın savaşçıları Grobari, iki takım arasındaki maçları renklendirirken bir yandan da şiddet potansiyelini üst seviyeye taşırlar. İki takım arasındaki rekabet, General Tito'nun ilk yıllarına kadar dayanır. Bu dönemde partizan ordunun takımı olarak bilinirken Kızılyıldız isyancıların kulübüydü.

İTALYAN İŞİ

ROMA-LAZIO: İtalya'nın başkenti Roma'nın iki takımı AS Roma ve SS Lazio arasındaki rekabet çoğu zaman kanlı kavgalara sahne olur. Üst orta sınıfın takımı olarak bilinen Lazio, genelde Roma'nın hemen dışında yer alan banliyölerdeki taraftar kitlelerine sahiptir. AS Roma ise başkentin içinde popülerdir. Mussolini'nin iktidarda olduğu dönemde Lazio en başarılı yıllarını yaşamıştı. Roma taraftarları arasında ise uzun süre solcu kimliği ön plandaydı. Ancak son yıllarda Lazio'ya yakın siyasi görüşler daha hakim. Her iki takım taraftarları da Roma Olimpiyat Stadı'ndaki derbilerde yaptıkları şovlar ve tezahüratlarıyla kendi aralarında kapışırlar.

PATRON-İŞÇİ

MANCHESTER UNITED-LIVERPOOL: Ada'daki birçok spor otoritesi tarafından yılın en önemli maçı olarak kabul edilen Manchester United - Liverpool rekabeti, çok eskilere dayanıyor. Liman kenti olarak bilinen Liverpool ve sanayileşmenin merkezi Manchester kentleri farklı kültürlere sahip. 60'larda Beatles'ın ortaya çıkması ve takımın başarılarıyla tüm Avrupa'nın gözü Liverpool'a çevrilmişti. 80'lerde Liverpool başarılı döneminin sonuna geldiğinde, Manchester United, Alex Ferguson'lu altın yıllarına henüz başlıyordu. Bu iki takım arasındaki rekabet köklerini kent kültürü kavramının en derinlerinden alıyor.

RUHR KAPIŞMASI

BORUSSIA DORDMUND- SCHALKE 04: Ruhr Bölgesi'nin en büyük kentinin takımı Borussia Dortmund, yıllardır süren başarısızlığına karşın 80 bine yakın seyirci ortalamasıyla Avrupa'nın en sadık taraftar kitlesine sahip. Schalke 04'e ev sahipliği yapan Gelsenkirchen de bölgenin önemli kentleri arasında. İki takım arasındaki rekabet 1930'larda bölgesel liglerin kurulduğu döneme dayanıyor. Geçen yıl, sondan bir önceki hafta Borussia, şampiyonluk için Westfalen'den galibiyet çıkarması gereken Schalke'yi konuk etti. 20 bin Mavi-Beyazlı taraftarın kuşattığı Westfalen'de kazanan Borussia, rakibinin 49 yıllık şampiyonluk hasretine son vermesini engelledi. Bu galibiyet, Sarı-Siyahlılar için şampiyonluk kadar önemliydi.

PORTAKAL KLASİĞİ

AJAX-FEYENOORD: Hollanda'da statların içerisindeki atmosfer o kadar da yüksek değildir. Ancak otobanlar ve kentlerin sokakları sık sık savaş alanına döner. Ajax - Feyenoord maçlarındaysa tansiyon doruğa tırmanır. İki kentin rekabeti, hayat standartları arasındaki farkı da yansıtır. Amsterdam, Avrupa'nın özgürlük merkezidir. Rotterdam ise daha tutucu işçi sınıfının egemenliğindedir. Her iki kent arasında sadece bir saat mesafe olmasına karşın Ajax ve Feyenoord taraftarları başka dünyalardan gelmiş gibilerdir. Temsil ettikleri değerleri de sonuna kadar savunurlar.

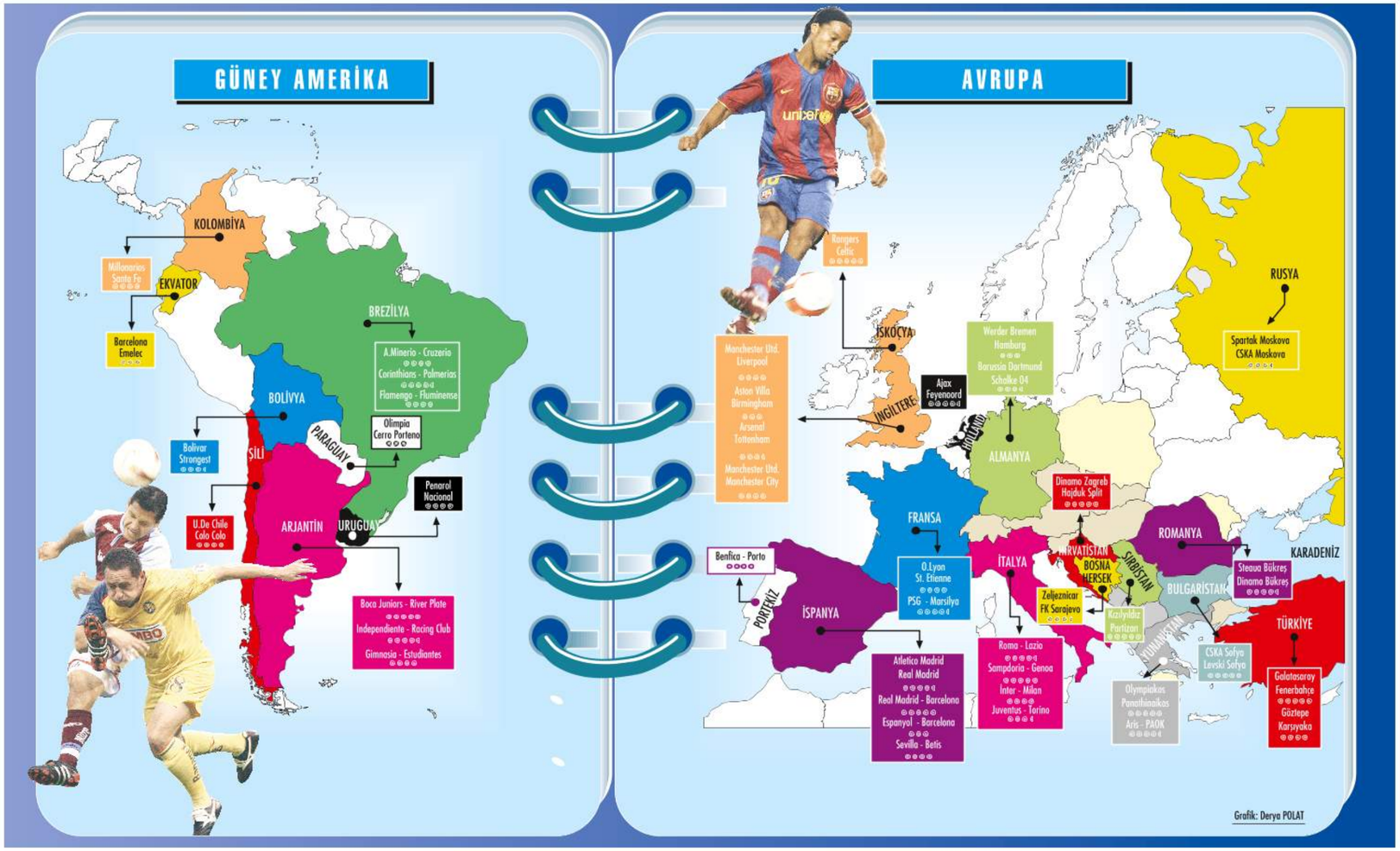

DERBİLERİN DERBİSİ

DENİZ ÜLKÜTEKİN

'Futbol dünyanın gelmiş geçmiş en ilgi çeken sporudur'... Bu sözleri sarfettiğinizde karşınızda kim olursa olsun kafasını sallayarak onaylar, itiraz edemez. İlkokula giden bir ufaklıktan tutun da hayatını bilime adamış bir profesör için de bu durum böyledir. Ya da işi coğrafyaya dökelim. Afrika'nın en ücra köşelerinden Asya'da Himalayalar'ın eteklerine kadar bu gerçek gider gelir. İnsan hayatının olduğu her yerde yuvarlanan bir top vardır. Britinya Adası'ndan, Sao Paulo sahillerine pek çok insanın aklında futbolun ciddi bir yeri bulunur. Ayak topunda heyecanın zirveye çıktığı, kalbin daha hızlı attığı, laktik asit salgılama oranının her zamankinden fazla olduğu maçlar **'derbiler'**dir. İstenildiği kadar derbinin tanımı üzerine tartışmalar yapılsın hiçbir zaman heyecanın önüne geçememiştir. En basit tanımıyla derbi; bir şehrin dev takımlarının kendi aralarında oynadığı maçlardır. Onlara ezeli rekabet de denir. Bir anlamda futbolun bayramıdır derbi maçlar.

İşte o bayramların en büyüğü bizim coğrafyamıza ait... Bir taraf Fenerbahçe diğeri ise Galatasaray. Son dönemde kabul edilen bir gerçek var ki dünyanın en büyük derbisinin Fenerbahçe ile Galatasaray arasında olduğudur. Yapılan anketlerden tutun da dev araştırmalara kadar bizim derbimiz listenin hep birinci sırasındadır. Ayrıca Kanarya ile Aslan'ın arasındaki rekabet diğerlerinden farklı olarak hiçbir sosyal sınıfa indirgenemeyen ya da din çatışmasına temel edinemeyen sadece sportif mücadeleyle sınırlıdır. Örneğin, İskoçya'da Celtic ile Glasgow Rangers arasında mezhep çatışması vardır. Espanyol ile Barcelona bölgesel kimlik kavgasını sahaya da yansıtır. Roma ve Lazio maçlarında ise sağ-sol çatışması mevcuttur. Galatasaray ve Fenerbahçe derbisini dünyanın zirvesinde tutan durum da bu farklılıktır. İstanbul'un güzide kulüplerinin kapışmasının altında sadece ve sadece sportif üstünlük çabası yatmaktadır. Haftasonunda 355. kez Sarı - Kırmızılılar ile Sarı - Lacivertliler karşı karşıya gelecek. Yine Türkiye'de hayat 90 dakikalığına gönül verilen renklere ayrılacak; bir taraf sevinecek diğer taraf ise üzülecek. Ama geriye hiçbir şeye değişilmeyecek heyecan kalacak.

KAVGA DA VAR CENTİLMENLİK DE

- **Bugüne kadar 354 kez karşı karşıya gelen Galatasaray ve Fenerbahçe arasındaki maçlardan 134'ünü Sarı - Lacivertliler kazanırken, Sarı - Kırmızılılar 111 kez sahadan galibiyetle ayrıldı. 109 maçta taraflar yenişemedi. Fenerbahçe, Galatasaray karşısında 498 kez gol sevinci yaşarken Sarı - Kırmızılılar 450 gol kaydetti.**
- Galatasaray ve Fenerbahçe arasındaki ilk gece maçı 7 Eylül 1960'da Ankara 19 Mayıs Stadı'nda oynandı.
- **En çok seyircinin izlediği Galatasaray-Fenerbahçe maçı 21 Eylül 2003'te Atatürk Olimpiyat Stadı'nda oynandı. Mücadeleyi 70 bin 125 biletli seyirci takip etti.**
- 23 Şubat 1934'deki Galatasaray - Fenerbahçe maçı spor tarihinde kavgayla anıldı. Taksim Stadı'nda yağışlı bir havada oynanan mücadelede, ilk dakikalardan itibaren başlayan karşılıklı hareketler tansiyonu iyice yükseltti. Bu sert hareketlerin birinde sahadaki bütün oyuncular birbirine girdi ve hakem maçı tatil etmek zorunda kaldı. İki takımdan tam 17 oyuncu çeşitli cezalar alırken, Fenerbahçe kalecisi Hüsamettin ömür boyu futboldan men edildi.
- **Galatasaray 12 Ocak 1911'de Fenerbahçe karşısında sahaya 7 kişi çıkmasına karşın rakibini 7 - 0 yenmeyi başardı.**
- 23 Ağustos 1969'da Fenerbahçe'ye karşı oynanan maçla futbola veda eden Galatasaray'ın efsane ismi Metin Oktay, bu karşılaşmada bir süre Fenerbahçe forması giyerken Can Bartu da Sarı - Kırmızılı formayla sahada yer aldı.

SUPERCLASICO

RIVER PLATE - BOCA JUNIORS: El Monummental ve Bombonera'da sallanan bayraklar, şarkılar, yerdeki yüz binlerce konfeti ve bitmek bilmeyen bir uğultu. Boca ile River arasındaki maçlarda bilindik manzaralar bunlar. River Plate'in, başkent Buenos Aires'in fakir bölgesinden zenginlerin yaşadığı Nunez semtine taşınarak "milyonerler" lakabını almasıyla başlayan rekabet futbolun olmazsa olmazları arasında. Her ne kadar sınıf farklılığı günümüzde sembolik olarak kalsa da iki takım arasındaki nefret kendini kentin her yerinde belli ediyor. Sık sık yaralanmaların yaşandığı Boca - River rekabeti, dünya üzerindeki benzerlerinden daha şiddetli kavgalara sahne olmaktadır.

EL CLASICO

REAL MADRID-BARCELONA: Real Madrid ve Barcelona, 20. yüzyılın başından beri İspanya'nın en önemli değerleridir. İspanya krallığının merkezi Castillo eyaletinin takımı olan Real ile ayrılık yanlısı Katalanlar politik ayrılıkları saha içerisine taşımaktan çekinmezler. Franco döneminde Katalan bayrağının açılabildiği tek yer Nou Camp'tı. Aynı dönemde Real Madrid, her zaman rakibinin önünde yer almayı başardı ve Avrupa'nın en büyük kulübü oldu. Ancak Johan Cruyff'la birlikte çıkışa geçen Barcelona 90'larda La Liga'ya damgasını vurdu. Bu dönemde Katalanların ayrılık isteği de doruk noktadaydı. İki takım arasındaki karşılaşmalar futbol dünyasının tüm dikkatini İspanya'ya çekiyor.

ESKİ DOSTLAR

RANGERS-CELTIC: Old Firm olarak bilinen Rangers - Celtic rekabeti, Britanya'nın dini ve politik kökenlerinden ayrı tutulamaz. Kraliyet yanlısı ve protestan taraftar profiliyle Rangers ayrılıkçı ve katoliklerin takımı Celtic'le eski dostlardan çok düşman kardeşleri andırıyor. Rangers-Celtic maçları, taraftarlar için dünyada geri kalan her şeyden daha önemli. Bu maçlar için Kuzey İrlanda'dan da birçok taraftar Glasgow'a akın ediyor. Artık maç günleri Ibrox ve Parkhead eskisi kadar tehlikeli yerler değil ancak rekabet olanca hızıyla devam ediyor.

EZELİ DÜŞMANLAR

OLYMPIAKOS - PANATHINAIKOS: Atina'nın göbeğindeki Panathinaikos'la kentin hemen dışındaki Pire'nin takımı Olympiakos arasındaki düşmanlık, herhangi bir sınıfsal ideoloji taşımıyor. Her iki takım da güçlü sosyal ve politik çevreler tarafından destekleniyor. Ancak taraftarlar arasında yaşanan kenti sahiplenme mücadelesi son derece şiddetli kavgaların çıkmasına sebep oluyor. Sadece futbolda değil hemen her sporda yaşanan rekabet yüzünden geçen yıllarda birçok olay yaşandı. Güvenlik kuvvetleri de iki takım taraftarlarına yaklaşımı da aynı sertlikte. Gate 7 ve Gate 13 olarak bilinen Olympiakos ve Panathinaikos taraftarları takımlarını kıtanın dört bir yanında takip ediyor ve yalnız bırakmıyor.